

Kommunstyrelsen

Datum:
2020-03-25Diarienummer:
KSN-2020-00756

Miljödepartementet

M2020/00166/KI
m.remissvar@regeringskansliet.se
emi.hinjo@regeringskansliet.se

Handläggare: Björn Sigurdsson

Yttrande över remiss om vägen till en klimatpositiv framtid (SOU 2020:4)

Världen, Sverige och Uppsala har mål som innebär kraftiga utsläppsminskningar och negativa utsläpp för att klara Paris-avtalets temperaturmål 1,5 grad. Uppsala kommun uttrycker målet som fossilfritt och förnybart 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050. Det är därför bra att en nationell strategi tas fram, som också kan ge stöd till de lokala ansträngningarna.

I Uppsala arbetar kommunen hittills konkret med tre huvudspår:

- Bioenergi-CCS. Här leder Vattenfall en förstudie tillsammans med kommunen, Uppsala Universitet och Stuns, för att utreda möjligheter kopplat till den nya biobränslepannan som byggs i Uppsala stad.
- Produktion och användning av biokol. I en biobränslepanna med liten eller ingen syretillförsel (pyrolysis) samproduceras värme och biokol. Möjligheten till lokal produktion främjas. Kommunen använder redan nu biokol i växtbäddar för omhändertagande av regnvatten.
- Ökat träbyggande, framförallt i massiv trä. Kommunen har sedan 2018 ett nytt etappmål i Miljö- och klimatprogrammet för ökat träbyggande i alla byggnader och anläggningar i egen produktion och i markanvisningar. Uppsala klimatprotokoll har en klimatutmaning med samma målsättning som många medlemmar har antagit.

I Uppsala finns fler möjligheter som kommunen och andra aktörer översiktligt har eller kommer att studera:

- Regenerativt jordbruk. Det går att öka kolinlagringen genom olika jordbrukstekniker.
- Återvätning av utdikade marker.

- Plastreturaffinaderi. Istället för att bränna plast bland avfallet som idag, särskiljs plasten och går i en industriell process där plasten kemiskt bryts ner till sina molekylära beståndsdelar så att det går att göra helt nya plastprodukter. Spillvärmens från processen kan tas om hand i fjärrvärmennätet.

Utredningen bedömer att användning av biokol som metod för långsiktig kolinlagring och samtidig jordförbättring är den av de studerade teknikerna som har störst realiserbar potential att bidra till negativa utsläpp i Sverige i mitten av detta sekel, med reservation för att kunskapsläget är bristfälligt.

Uppsala kommun bedömer utredningens strategier, principer och förslag till åtgärder som relevanta och bra. Det viktigaste är att arbetet fortskrider med högsta hastighet och att föreslagna åtgärder implementeras så snart som möjligt.

Bland de strategier och principer som utredningen för fram anser Uppsala kommun att följande principer är särskilt positiva:

- Additionalitet, dvs inga åtgärder som ändå skulle vidtagits räknas,
- Åtgärder ska ge flera hållbarhetsvinster och dessutom ger måluppfyllelse på flera hållbarhetsområden större möjlighet att lyckas,
- Riskspridning, stödja många olika tekniker och metoder,
- Teknikspecifik styrning för att inte tappa tempo, men teknikneutralitet på sikt,
- Handling i dag ger handlingsutrymme imorgon,
- Volymen bör byggas upp kontinuerligt för att få full effekt senast 2045, och sedan fortsätta,

Utredningen har gjort en bred översikt över möjliga tekniker och metoder inom olika områden. Det är positivt att agroforestry lyfts som en möjlighet med flera nyttor. Det Uppsala kommun saknar är en ytterligare breddning av synen på möjligheter inom jordbruket med andra jordbruksmetoder än de konventionella teknikerna med inriktning på generativt jordbruk. Både det statliga landsbygdsprogrammet och Uppsala kommuns landsbygdsprogram kan med fördel inriktas på åtgärder som både stärker jordens hälsa och ger climateffekt.

Analogt med den etablerade principen att utsläppare betalar för de skador utsläppen åstadkommer anser Uppsala kommun att det är rimligt att den som skapar negativa utsläpp genom bio-CCS får betalt för den nytta som genereras.

Uppsala kommun anser att det är förtjänstfullt att utredningen lyfter fram besläktade frågor, som det stora behovet av att säkra de kollager som redan finns i biomassa och mark. Särskilt mot bakgrund av att de pågående klimatförändringarna medför ökande skaderisker av olika slag, till exempel stormfällning, torka, insektsangrepp, rottröta och brand. Detsamma gäller permanent överföring av framför allt skogsmark och jordbruksmark till bebyggd mark som kan leda till stora utsläpp av växthusgaser och förlorad kolsänka.

Uppsala kommun och region har utmaningar vad gäller tillräcklig kapacitet i elförsörjning generellt och särskilt vid toppbelastningar. Det är därför bra att utredningen lyfter fram följd effekter inom elsektorn. Vanliga tekniker för CCS från ett värmeverk som i Uppsalas fall, innebär stor åtgång av el.

I Uppsala kommuns fall har Vattenfall vid byggandet av det nya biovärmeverket av marknadsekonomiska skäl valt att inte bygga kraftvärme utan enbart förbereda för en framtida utbyggnad till kraftproduktion. Samtidigt som det finns ett

samhällsekonomiskt intresse av att utnyttja värmeverk för kraftproduktion. Det kan föreligga dubbla hinder för CCS från värmeverk givet marknadsmekanismerna för elproduktion, vilket bör beaktas i det fortsatta arbetet med att främja CCS.

Uppsala kommun gör samma bedömning som utredningen att på grund av de långa ledtiderna från beslut till resultat för flera av de kompletterande åtgärderna är det nödvändigt att agera i närtid, så att inte det framtida handlingsutrymmet för klimatpolitiken börjar krympa. Om exempelvis bio-CCS ska kunna spela en betydande roll i klimatpolitiken 2045 behöver de första anläggningarna tas i drift under 2020-talet, vilket kräver omgående handling från statens sida. CCS inklusive bio-CCS kan genomföras i Sverige utan att resultat från pågående eller planerade forskningsinsatser behöver inväntas.

Kommunstyrelsen

Erik Pelling
Ordförande

Lars Niska
Sekreterare